

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania L. W.
od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
o wysokość emerytury policyjnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13
grudnia 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Szczecinie
z dnia 23 lutego 2022 r., sygn. akt III AUa 60/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od L. W. na rzecz Dyrektora Zakładu Emerytalno -
Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w
Warszawie tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych z ustawowymi
odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie decyzją z 14 lipca 2017 r. ponownie ustalił L. W. wysokość należnej emerytury, stwierdzając, że od dnia 1 października 2017 r.

miesięczna wysokość tego świadczenia wynosi 1.282,95 zł, przy przyjęciu, iż podstawa wymiaru emerytury to 4.903,17 zł.

Podstawę wydania decyzji stanowił art. 15c oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biuro Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (aktualnie tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r., poz. 1280 ze zm., dalej jako: „ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy” lub „ustawa zaopatrzeniowa”) w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r., poz. 2270).

L. W. w odwołaniu od powyższej decyzji wniosła o jej uchylenie w całości.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z 22 listopada 2021 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przysługujące L. W. prawo do emerytury ustalił w wysokości sprzed 1 października 2017 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 27 września 2022 r., na skutek apelacji organu emerytalnego, zmienił zaskarżone orzeczenie i oddalił odwołanie ubezpieczonej od zaskarżonej decyzji.

Odwołująca się wywiodła skargę kasacyjną od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości. W podstawach skargi podniosła zarzut naruszenia: art. 13a ust. 5 w związku z art. 13b w związku z art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy oraz § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Celno-Skarbowej oraz ich rodzin, przez ich błędną wykładnię i uznanie, że sam fakt odbywania służby w jednostkach wskazanych w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej oznaczał

pełnienie jej na rzecz totalitarnego państwa, a tym samym uznanie, że ubezpieczona pełniła właśnie taką służbę i uzasadnia to zmniejszenie wysokości jej świadczenia, podczas gdy prawidłowa wykładnia powołanych przepisów doprowadza do wniosku, że kryterium "służby na rzecz totalitarnego państwa" określone w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka - zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu praw i wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności bezpieczeństwa, a takich czynów ubezpieczona nie wykonywała w toku zatrudnienia, stąd też nie wypełnia kryterium "służby na rzecz totalitarnego państwa" i nie uzasadnia to zmniejszenia wysokości jej świadczenia.

Odwołująca się wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, przez zmianę decyzji organu emerytalnego z 14 lipca 2017 r. i ustalenie L. W. prawa do emerytury w wysokości sprzed 1 października 2017 r., ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywistą zasadność wniesionej skargi.

W uzasadnieniu wskazała, że wbrew twierdzeniom przyjętym w zaskarżonym orzeczeniu, treść przepisów art. 15c w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, nie wskazuje wprost, iż służbą na rzecz totalitarnego państwa była każda służba pełniona w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. w jednej z wymienionych w art. 13b instytucji i formacji. Stwierdzenie takie nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służb), ale na podstawie wszystkich okoliczności w sprawie, w tym na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kontem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu

(tak: Sąd Najwyższy w uchwale z 16 września 2020 r., III UZP 1/20). Skarżąca zauważa, że w latach 1944-1990 tysiące ludzi było zatrudnionych w różnych formacjach i organach, jednak znaczna część powierzonych im zadań sprowadzała się do czynności niezbędnych i społecznie potrzebnych bez względu na ustrój państwowy, jak ochrona granic, policja kryminalna czy wydawanie dokumentów, w tym paszportów. Zrównanie statusu osób - przez jednolite obniżenie świadczenia z zabezpieczenia społecznego - które kierowały organami państwa totalitarnego, angażowały się w realizację zadań i funkcji państwa totalitarnego, nękały swych obywateli także na innym polu, niż styk szeroko rozumianego prawa karnego, a więc tych podmiotów, których ocena jest zdecydowanie aksjologicznie negatywna, z osobami, których postawa nie pozostawała w bezpośredniej opozycji do zadań i funkcji tego państwa, lecz sprowadzała się do czynności akceptowalnych i wykonywanych w każdym państwie, także demokratycznym, bez skojarzeń prowadzących do ujemnych ocen, nie może być dokonane za pomocą tych samych parametrów. Stosowanie powyższych przepisów ustawy zaopatrzeniowej po wydaniu przez Sąd Najwyższy uchwały z dnia 16 września 2020 r. nie budzi wątpliwości, a ich wykładnia jest jasna i jednoznaczna. W związku z powyższym zarzut skarżącej jest niewątpliwy, zaś zaskarżone orzeczenie jaskrawo nieprawidłowe i nietrafne.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ emerytalny wniósł o odrzuceniu skargi lub o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania; ewentualnie wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od odwołującej się na rzecz organu emerytalnego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji

kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną powinna zatem sformułować w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zaś wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na oczywistej zasadności wniesionej skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wymaga od skarżącego zawarcia w uzasadnieniu wniosku wyводу prawnego wskazującego, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawienia argumentów na poparcie tego twierdzenia. Zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest

usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez głębszej analizy prawnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 nr 10, poz. 156). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiście naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że strona skarżąca nie wykazała istnienia powołanej przesłanki przedsądu.

Kluczowe znaczenie dla wyjaśnienia podniesionych przez odwołującą się wątpliwości ma pogląd wyrażony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20, (OSNP 2021 nr 3, poz. 28),

zgodnie z którym stwierdzenie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służb), lecz na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu (art. 13b ust. 1 w związku z art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r.). Stąd nie można zaaprobować stanowiska, że w każdym przypadku kryterium pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa określone w art. 13b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy jest spełnione już tylko w przypadku formalnej przynależności do wymienionych w nim służb. Utrwalony też jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Związanie to obejmuje jedynie organ emerytalny, który przy wydawaniu decyzji musi kierować się danymi zawartymi w informacji o przebiegu służby. Ustalenia faktyczne i interpretacje prawne Instytutu Pamięci Narodowej nie mogą natomiast wiązać sądu, do którego wyłącznej kompetencji (kognicji) należy ustalenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w przedmiocie prawa do emerytury policyjnej i jej wysokości oraz odpowiednia kwalifikacja prawna (subsumcja) ustalonych faktów. W powołanej wyżej uchwale III UZP 1/20 podkreślono też, że informacja o przebiegu służby jest wprawdzie dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c., ale przeciwko niemu mogą być przeprowadzane przeciwdowody.

W rezultacie, co do zasady, to od wyniku postępowania dowodowego zależy ocena prawna spornego okresu z perspektywy art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, w której bierze się pod uwagę przede wszystkim formację, w której pełniona była służba, a także zajmowane stanowisko czy stopień służbowy oraz przebieg służby. Określenie formacji/institucji (z uwzględnieniem jednostek wymienionych w art. 13b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy) ma istotne znaczenie z uwagi na to, że zakres i przedmiot ich działalności może *prima facie* potwierdzać, że były one bezpośrednio ukierunkowane na realizowanie charakterystycznych dla ustroju totalitarnego zadań i funkcji i takie zadania wykonywali wszyscy - bez wyjątku - funkcjonariusze służący w danej jednostce organizacyjnej, stanowiący jej strukturę, bez której niemożliwe byłoby wykonywanie przypisanych tej jednostce zadań (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 kwietnia 2023 r., I USKP 40/22, LEX nr 3602783 i z dnia 17 maja 2023 r., I USKP 63/22, LEX nr 3563400).

Trzeba też zauważyć, że skoro art. 13b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy łączy służbę na rzecz totalitarnego państwa z samym podjęciem służby w instytucjach i formacjach w tym przepisie wymienionych, to można przyjąć, że istnieje domniemanie faktyczne (wynikające z informacji o przebiegu służby potwierdzającej służbę w tych jednostkach), że służba w nich była służbą na rzecz totalitarnego państwa.

Wypada zaznaczyć, że zapadły już orzeczenia Sądu Najwyższego wprost dotyczące kwestii podnoszonej przez skarżącą. Mianowicie Sąd Najwyższy przyjmuje, że w ujęciu "instytucjonalnym" sam fakt pełnienia służby w określonej jednostce może wypełniać kryterium "służby na rzecz totalitarnego państwa", mimo braku po stronie odwołującego się indywidualnych działań bezpośrednio zmierzających do naruszania podstawowych praw i wolności człowieka samoistnie nie wyklucza takiej kwalifikacji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2023 r., II USKP 120/22, OSNP 2023 nr 9, poz. 104). W wyroku tym podkreślono, że "naruszanie podstawowych praw i wolności człowieka" jest wypadkową działań "instytucjonalnych" oraz "indywidualnych", wyjaśniając, że "totalitaryzm" jako cecha określonego państwa jest wypadkową indywidualnych działań łamiących podstawowe prawa i wolności, ale również realizuje się w "kooperatywnych

działaniach" ludzi skupionych w instytucjach, których zadaniem jest ograniczanie praw i wolności obywateli. W rezultacie Sąd Najwyższy uznał, że w trakcie kwalifikacji dokonywanej na podstawie art. 13b ust. 1 w związku z art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy nie jest wystarczające podkreślenie, że odwołujący się osobiście nikomu nie szkodził i że nie prowadził sam działalności operacyjnej. Należy bowiem to ustalenie (niekwestionowane w sprawie) skonfrontować ze spojrzeniem "instytucjonalnym", a więc z tym, czym zajmowała się dana jednostka.

Wracając do realiów niniejszej sprawy, trzeba wskazać, że z ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji i przejętych przez Sąd drugiej instancji wynika, iż L. W. , urodzona [...] 1930 r., z dniem 1 listopada 1948 r. została przyjęta do Milicji Obywatelskiej, początkowo na trzymiesięczny okres próbny w charakterze sekretarza w KPMO Ś. Z dniem 15 czerwca 1951 r. ubezpieczona została przekazana do dyspozycji Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w S., a z dniem 1 września 1951 r. mianowano ją na stanowisko Kierownika Kancelarii Wydziału V KWMO w S.. Z dniem 30 listopada 1953 r. ubezpieczona została przekazana do dyspozycji KWMO S. i z dniem 1 stycznia 1954 r. mianowano ją na stanowisko maszynistki Wydziału Kadr, a od 1 lutego 1954 r. na stanowisko referenta planowania i sprawozdawczości. L.W. była następnie mianowana kolejno: z dniem 1 lipca 1954 r. na stanowisko starszego referenta służby mundurowo-żywnościowej SSAG, z dniem 1 października 1955 r. na stanowisko starszego referenta służby mundurowej, z dniem 15 kwietnia 1958 r. na stanowisko oficera techniczno-operacyjnego SI Wydziału T SB. Z dniem 25 lutego 1959 r. ubezpieczona została funkcjonariuszem stałym ze stopniem służbowym na stanowisku oficera techniczno-operacyjnego SI Wydziału T Służby Bezpieczeństwa. Z dniem 16 lutego 1970 r. odwołująca się została oficerem Wydziału Paszportowego i D.O. Następnie mianowano ją: z dniem 1 grudnia 1970 r. na kierownika referatu paszportowego i D.O., z dniem 1 kwietnia 1972 r. na stanowisko kierownikiem sekcji wydziału paszportowego i D.O., z dniem 1 czerwca 1975 r. na stanowisko kierownika sekcji Wydziału Paszportowego. Z dniem 30 września 1976 r. skarżąca została zwolniona ze służby w MO.

Decyzją z dnia 15 października 1976 r. Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej w S. ustaliła dla L. W. prawo do emerytury milicyjnej od dnia 1 października 1976 r.

W dniu 30 września 2009 r. Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Warszawie wystawiło informację nr [...] o przebiegu służby L. W. w organach bezpieczeństwa państwa, w której potwierdzono, że odwołująca się od 15 kwietnia 1958 r. do 30 września 1976 r. pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr. 63 poz. 425 ze zm.). Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, na podstawie tej informacji, decyzją z 15 listopada 2009 r. ponownie ustalił wysokość emerytury ubezpieczonej od 1 stycznia 2010 r., uwzględniając okres służby od 15 kwietnia 1958 r. do 30 września 1976 r. w wymiarze 18 lat, 5 miesięcy i 16 dni przy użyciu wskaźnika 0,7% za każdy rok służby. Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji, oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z 3 września 2012 r.

W dniu 21 listopada 2011 r. Instytut Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie wystawiła informację nr [...] o przebiegu służby L. W. w organach bezpieczeństwa państwa, w której potwierdzono, że odwołująca się od 1 listopada 1948 r. do 14 grudnia 1954 r. oraz od 15 kwietnia 1958 r. do 30 września 1976 r. pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa wskazanych w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr. 63 poz. 425 ze zm.). Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji decyzją z 8 grudnia 2011 r., na podstawie otrzymanej z IPN informacji nr [...], ponownie ustalił wysokość emerytury przysługującej ubezpieczonej od 1 stycznia 2012 r., uwzględniając okres służby od 1 listopada 1948 r. do 14 grudnia 1954 r. oraz od 15 kwietnia 1958 r. do 30 września 1976 r. w wymiarze 24 lat i 7 miesięcy przy użyciu wskaźnika 0,7% za każdy rok służby.

Kolejnymi decyzjami przyznane świadczenie emerytalne było waloryzowane. Decyzją waloryzacyjną z 27 lutego 2017 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ustalił wysokość emerytury od dnia 1 marca 2017 r. na kwotę 1.523,91 zł, do wypłaty 1.559,71 zł (z uwzględnieniem dodatku pielęgnacyjnego i świadczenia deportacyjnego).

Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu na podstawie zapisów znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonej sporządziła w dniu 11 kwietnia 2017 r. informację o przebiegu służby nr [...], w której wskazano, że L. W. w okresie od 1 listopada 1948 r. do 14 grudnia 1954 r. oraz od 15 kwietnia 1958 r. do 30 września 1976 r. pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Zaskarżoną decyzją z 14 lipca 2017 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie ustalił od dnia 1 października 2017 r. wysokość należnej odwołującej się emerytury na kwotę 1.282,95 zł, przy przyjęciu, że podstawa wymiaru emerytury to 4.903,71 zł. Do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto wysługę emerytalną z tytułu służby w Policji (MO) w wymiarze 3 lat, 4 miesięcy i okresy zatrudnienia przed służbą w wymiarze 2 lat. Okres służby w Milicji Obywatelskiej od 1 listopada 1948 r. do 14 grudnia 1954 r. oraz od 15 kwietnia 1958 r. do 30 września 1976 r. uznano za okres określony w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, liczony po 0,0%. Emerytura wyniosła 53,38% podstawy wymiaru.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, odwołująca się w okresach od 1 listopada 1948 r. do 14 grudnia 1954 r. oraz od 15 kwietnia 1958 r. do 30 września 1976 r. pełniła służbę w jednostkach wymienionych w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym. Ubezpieczona od dnia 1 listopada 1948 r. pełniła służbę w Milicji Obywatelskiej, a następnie z dniem 15 kwietnia 1958 r. została mianowana na stanowisko oficera techniczno-operacyjnego SI Wydziału T SB. Z dniem 25 lutego 1959 r. ubezpieczona została funkcjonariuszem stałym ze stopniem służbowym na stanowisku oficera techniczno-operacyjnego S I Wydziału T Służby Bezpieczeństwa. Następnie mianowano ją: z dniem 16 lutego 1970 r. oficerem Wydziału Paszportowego i D.O., z dniem 1 grudnia 1970 r. kierownikiem referatu paszportowego i D.O., z dniem 1 kwietnia 1972 r. kierownikiem sekcji wydziału

paszportowego i D.O., z dniem 1 czerwca 1975 r. kierownikiem sekcji Wydziału Paszportowego. Z dniem 30 września 1976 r. ubezpieczona została zwolniona ze służby w MO.

Instytucje, w których odwołująca się pełniła służbę, zostały wymienione w art. 13b ust. 1 pkt 4 (jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3, a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do dnia 14 grudnia 1954 r.), pkt 5 lit b i d (służby i jednostki organizacyjne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i ich poprzedniczki oraz ich odpowiedniki terenowe, w szczególności wypełniające zadania wywiadowcze i kontrwywiadowcze, w tym między innymi wydziały paszportów, od dnia 15 lipca 1964 r. oraz wykonujące czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa: Biuro „T”, w tym Zakład Techniki Operacyjnej) ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że skarżąca nie kwestionowała pełnienia w okresie PRL służby w jednej z instytucji wskazanych w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, natomiast zaprzeczała temu, że w trakcie służby podejmowała czynności, które godziłyby w prawa i wolności obywateli. Podnosiła, że nie zwalczała opozycji demokratycznej, stowarzyszeń, kościołów, nie podejmowała działalności wywiadowczej. Wskazała, że w czasie służby została odznaczona brązowym krzyżem zasługi oraz medalem za 10 lat w służbie narodu, gdyż nie miano do niej żadnych zastrzeżeń, była wzorowym pracownikiem. Zdaniem ubezpieczonej, okoliczności te wyłączają możliwość zastosowania do niej znowelizowanych przepisów.

W ocenie Sądu drugiej instancji, nie znajduje usprawiedliwienia podnoszony przez odwołującą się argument, że nie podejmowała żadnych aktywnych działań wobec współobywateli, których musiałaby się wstydzić. Według Sądu odwoławczego, celem rozwiązań wprowadzonych nowelizacją z 2016 r. jest obniżenie świadczenia jako wynik świadomego i dobrowolnego udziału ubezpieczonego w służbach bezpieczeństwa państwa o strukturze komunistyczno-totalitarnej, które zwalczały najbardziej podstawowe, bo przyrodzone prawa człowieka i wolności obywatelskie. W analizowanym przypadku nie ulega wątpliwości, że ubezpieczona w spornym okresie pełniła służbę kolejno w Milicji

Obywatelskiej, a następnie w charakterze oficera techniczno- operacyjnego S I Wydziału T SB, oficera techniczno-operacyjnego S I Wydziału T Służby Bezpieczeństwa, oficera Wydziału Paszportowego i D.O., kierownika referatu paszportowego i D.O., kierownikiem sekcji wydziału paszportowego i D.O., kierownika sekcji Wydziału Paszportowego. Jednostki te służyły zachowaniu sowieckiej dominacji na terenie Państwa Polskiego. Odwołująca się pełniła służbę w tych jednostkach dobrowolnie, realizując obowiązki przypisane do stanowisk, które mieściły się w danej strukturze. Istota działań tych właśnie jednostek służyła utrzymywaniu reżimu totalitarnego na terenie państwa polskiego.

W aktach personalnych ubezpieczonej, których kserokopie dołączono do akt niniejszej sprawy, znajdują się charakterystyki odwołującej się, z których wynika między innymi, że skarżąca brała czynny udział w życiu partyjnym, jak również w szkoleniu politycznym, w zagadnieniach politycznych orientowała się dobrze, potrafiła wykonywać stawiane jej zadania operacyjne i osiągać dobre rezultaty, angażowana była do trudniejszych zadań techniki operacyjnej, w pracy była samodzielna, potrafiła dostosować się do określonej legendą sytuacji w środowisku, pracę oficera techniki opanowała bardzo dobrze, potrafiła dostosować się do każdej obranej legendy, co miało niemałe znaczenie w pracy oficera techniki operacyjnej, pozyskiwała zaufanie otoczenia. Sąd Apelacyjny uznał zatem, że mając na uwadze fragmenty charakterystyki ubezpieczonej, należał negatywnie ocenić jej indywidualne czyny.

Kierując się powyższymi przesłankami, Sąd drugiej instancji stwierdził, że wyrok Sądu Okręgowego jest nieprawidłowy, a organ emerytalny zgodnie z obowiązującymi przepisami prawidłowo dokonał obniżenia należnej ubezpieczonej emerytury w oparciu o treść art. 15c ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej, przez „wyzerowanie” okresu wykonywania przez nią służby na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b tej ustawy.

Skoro w świetle powołanych wyżej poglądów judykatury, w ujęciu „instytucyjnym” pełniona przez ubezpieczoną służba wypełniała kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” użytego w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy i samoistnie nie wyklucza takiej kwalifikacji niestwierdzenie po stronie odwołującej się indywidualnych działań bezpośrednio

zmierzających do naruszania podstawowych praw i wolności człowieka, to zaprezentowana przez Sąd Apelacyjny wykładnia powyższych przepisów jest zgodna z linią orzeczniczą Sądu Najwyższego.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[a!]